

4. Стрельцова О.В. Організаційний механізм Європейського Союзу в сфері спільної кримінальної політики . Юридична наука. 2011. № 4-5. С. 185- 191.

5. Грицаєнко Л . Органи Європейського Союзу з боротьби зі злочинністю та правові засади їх співробітництва з Україною . Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 1. С. 91-95.

6. Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво: Закон України від 12.07.2017 р. № 2129-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2017. – 33. – Ст. 361.

Савчук Аліна Ігорівна,
курсант 3-го курсу ННІ № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Антонюк П.Є.,**
професор кафедри криміналістики та судової
медицини, кандидат юридичних наук

ЗАГАЛЬНА МЕТОДИКА ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

У Кримінальному процесуальному кодексі України передбачено, що з метою виявлення та фіксації інформації про обставини кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводить огляд місцевості, приміщень, речей та документів (ч. 1 ст. 237), огляд житла чи іншого володіння особи (ч. 2 ст. 237), огляд трупа (ст. 238) та особи (ст. 241).

Одним із різновидів огляду є огляд місця події (ч. 3 ст. 214), який є необхідною процесуальною дією.

Під час огляду місця події суб'єкт розслідування за допомогою органів почуттів переконується у існуванні та характері фактів, що мають істотне значення для провадження. На початку огляду місця події слідчий не знає і не може передбачити, які об'єкти він знайде.

Основні завдання, що вирішуються під час огляду місця події:

- 1) зрозуміти ситуацію на місці події, з'ясувати, як відбулася подія, зрозуміти дії правопорушника;
- 2) зафіксувати обстановку на місці події;
- 3) виявити та вилучити сліди кримінального правопорушення;
- 4) встановити можливі джерела інших доказів (крім виявлених слідів);
- 5) перевірити вже наявні докази, а також версії;
- 6) вивчити об'єкт, виявити та зафіксувати його особливі ознаки;
- 7) виявити (встановити) негативні обставини [1, с. 222].

Огляд місця події передбачає здійснення пізнавальної діяльності, яка характеризується такими ознаками: 1) ретроспективний характер діяльності (знання зводяться до минулого); 2) пізнання здійснюється у формі доказування (за допомогою кримінально-процесуальних засобів); 3) така

діяльність здійснюється спеціальним суб'єктом (уповноваженою особою); 4) пізнання переслідує мету - отримати інформацію, важливу для встановлення істини у справі; 5) засоби здійснення діяльності визначені у кримінально-процесуальному законодавстві [2, с. 88].

У криміналістичній науці прийнято виділяти етапи огляду місця події: підготовчий, робочий та заключний. Сутність поділу на етапи полягає у систематизації дій слідчого, встановленні їх послідовності, забезпеченні належної якості огляду.

Підготовчий етап починається з моменту прийняття слідчим рішення про огляд місця події. Головним завданням слідчого на цьому етапі є інформаційно-тактичне та матеріально-технічне забезпечення слідчої (розшукової) дії [3, с. 187]. На цьому етапі він повинен отримати інформацію про: 1) подію, що сталася; 2) присутність очевидців та правопорушника на місці події; 3) присутність працівників поліції на місці події та вжиті заходи щодо охорони місця події та збереження слідів; 4) наявність постраждалих на місці події. На основі цієї інформації слідчий вирішує: яким повинен бути склад учасників огляду (хто із спеціалістів чи інших осіб, наприклад, свідків, буде залучений до огляду); які технічні засоби потрібні для огляду та їх готовність до використання.

На початку робочого етапу експертизи слідчий повинен зорієнтуватися на місцевості, визначитися з відправною точкою та методом проведення огляду, доручити спеціалісту-криміналісту провести орієнтуючу та оглядову фотозйомку (або зробити це самостійно).

Загальна тактика під час огляду місця події включає: 1) порівняння первинних даних із ситуацією на місці події; 2) аналіз окремих слідів на місці події; 3) моделювання події, що сталася; 4) порівняння моделі з реальною ситуацією на місці події; 5) аналіз ознак знищення предметів або негативних обставин [4, с. 26].

Завершальним етапом огляду місця події є узагальнення та оцінка всіх встановлених даних, щоб переконатися, що всі завдання огляду виконані. З метою контролю рекомендується переглядати певні місця або конкретні об'єкти. Це дозволяє усунути виявлені недоліки, які згодом неможливо виправити.

Оцінивши результати, слідчий починає їх фіксувати. На цьому етапі він: 1) складає протокол огляду місця події, плани, схеми; 2) пакує об'єкти, вилучені з місця події; 3) вживає заходів щодо збереження тих об'єктів, які мають доказове значення, але їх не можна або не слід вилучати з місця події; 4) ознайомлює зі змістом протоколу огляду його учасників та вживає заходів щодо вирішення отриманих від них заяв.

Саме такий методичний підхід до огляду місця події, на наш погляд, здатний забезпечити якісне та об'єктивне збирання слідчим доказової інформації на початковому етапі розслідування, що забезпечуватиме ефективність процесу розслідування в цілому.

Список використаних джерел

1. Слідчі (розшукові) дії: навч. посібник О.В. Авраменко, Р.І. Благути, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Р.І. Благути та Є.В. Пряхіна. Львів: ЛьвДУВС, 2013., 416 с.
2. Шепітько В.Ю. Тактика огляду місця події (проблеми використання типового та евристичного у діяльності слідчого) Юридичний радник. Х.: Страйд, 2006. № 1 (9). С. 88 – 89.
3. Книженко С.О. Особливості огляду місця події при розслідуванні незаконного видобування корисних копалин. Форум права. 2010., № 3., С. 186 – 190.
4. Пряхін Є.В. Слідча тактика: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2011., 116 с.

Степанова Діана Олександрівна

Курсант 3-го курсу ННІ № 3

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: Антонюк П.Є.,

професор кафедри криміналістики та

судової медицини, кандидат юридичних наук

ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ

Обшук – це слідча (розшукова) дія примусового характеру, яка полягає у цілеспрямованому обстеженні приміщень, місцевості, окремих осіб з метою відшукання та вилучення предметів, документів та інших об'єктів, що можуть мати значення у справі, виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, зняття кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте в результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб (ст. 234 КПК України).

Обшук необхідно відрізнити від близьких до нього процесуальних та інших дій. Так, у відповідності зі статтями 30, 32 Митного кодексу України передбачено проведення митного огляду. Митниця має право провести огляд, а також переогляд речей громадян з розпакуванням багажу. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» регламентує отримання розвідувальної інформації шляхом негласного проникнення оперативного працівника у житлове або інше приміщення громадянина. Таємне обстеження житлового приміщення передбачає приховане і безперешкодне проникнення до житла, недопустимість вилучення будь-яких предметів, використання аудіо-, кіно- і фотозйомки тощо. Результати даної дії носять конфіденційний характер і не мають доказового значення, на відміну від інформації, отриманої під час обшуку.